

Skipulagslýsing

**Breyting á Aðalskipulagi Dalvíkurbyggðar 2008-2020
Efnisnáma við Hálsá**

Desember 2023

Efnisyfirlit

1	Yfirlit	2
1.1	Skipulagslýsing	2
2	Viðfangsefni	2
2.1	Breyting á aðalskipulagi	2
2.2	Drög að áætlun um mótvægisáðgerðir og frágang.....	4
3	Forsendur	5
3.1	Stefna sveitarstjórnar	5
3.2	Staðhættir	5
3.3	Tengsl við aðrar áætlanir	6
4	Áhrifamat, umhverfismat áætlunar	7
5	Skipulagsferli, kynning og samráð	7
5.1	Verkáfangar.....	7
5.2	Tímaáætlun	7
5.3	Umsagnaraðilar.....	8
5.4	Ábendingar og athugasemdir vegna lýsingar.....	9

Dalvíkurbyggð

Ráðhúsi

620 Dalvík

Kt: 620598-2089

<https://www.dalvikurbyggd.is>

Sími: 460 4900

TEIKNA - teiknistofa arkitekta

Kaupangi v/Mýrarveg

600 Akureyri

www.teikna.is

arni@teikna.is

Sími: 461 5508

1 YFIRLIT

Í skipulagslýsingu þessari er gerð grein fyrir fyrirhugaðri breytingu á aðalskipulagi Dalvíkurbyggðar 2008-2020 áður en gengið verður frá breytingartillögu til kynningar og auglýsingar. Lýsingin er sett fram og kynnt í upphafi verks í samræmi við 30. og 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 til þess að almenningur, umsagnaraðilar og hagsmunaaðilar fái upplýsingar um fyrirhugaða skipulagsvinnu og geti sett fram sjónarmið, athugasemdir og ábendingar sem að gagni gætu komið við gerð skipulagstillögu.

Fyrir liggur umsókn til sveitarstjórnar Dalvíkurbyggðar um framkvæmdaleyfi fyrir efnistöku við Hálsá neðan Þjóðveggar. Sveitarstjórn samþykkti á fundi sínum 3. mars 2023 að undirbúa breytingu á aðalskipulagi með framlagningu og kynningu skipulagslýsingar þar sem gerð yrði grein fyrir fyrirhugaðri framkvæmd.

1.1 SKIPULAGSLÝSING

Í lýsingu er gerð grein fyrir helstu forsendum, fyrirliggjandi stefnu, áformuðum breytingum og fyrirhuguðu skipulagsferli. Leitað verður umsagnar um lýsinguna hjá Skipulagsstofnun og öðrum umsagnaraðilum.

2 VIÐFANGSEFNI

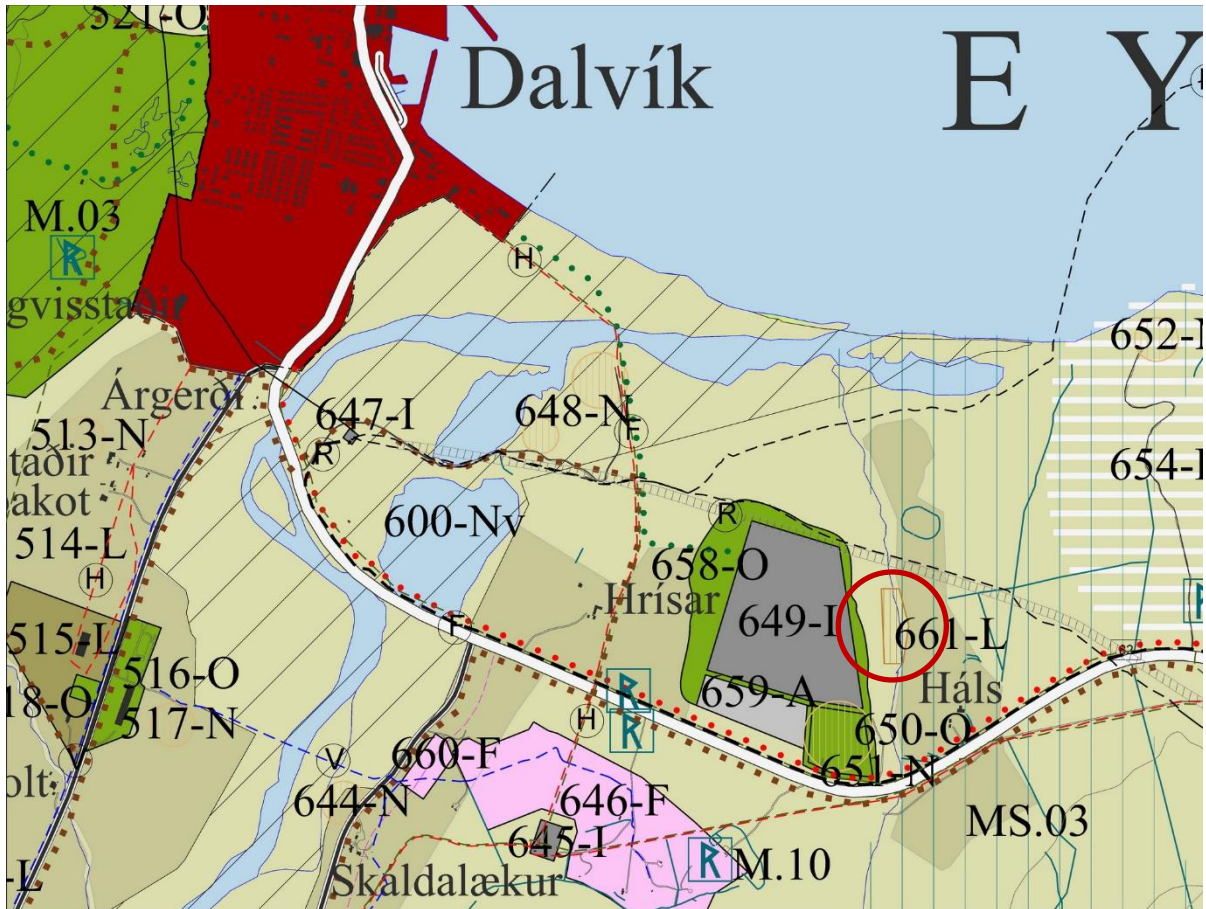
2.1 BREYTING Á AÐALSKIPULAGI

Fyrirhuguð breyting á aðalskipulagi felst í því að skilgreina heimild fyrir efnistöku við Hálsá, sem er forsenda framkvæmdaleyfis. Fyrirhuguð efnistaka er um 49.000 m³ á um 2,4 ha lands á vesturbakka árinna. Efnistökusvæði 2,5 ha eða stærri og/eða 50.000 m² eða stærri eru tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar sem úrskurðar um það hvort meta þurfi umhverfisáhrif þeirra. Fyrirhuguð náma er því ekki tilkynningarskyld til Skipulagsstofnunar.

1. mynd. Norðurhluti fyrirhugaðrar efnistöku merktur í grófum dráttum með rauðum fleti. Séð frá Þjóðveginum við minnismerki um séra Friðrik Friðriksson.

Fyrirhuguð breyting verður sett fram á breytingablaði aðalskipulags þar sem sýnt verður gildandi skipulag og breytingartillaga. Náman mun frá landnotkunarnúmer og ákvæði um hana, efnismagn og sérákvæði ef einhver verða, verða sett í töflu í kafla 4.12 í greinargerð aðalskipulagsins.

2. mynd. Aðalsskipulag Dalvíkurbyggðar 2008-2020. Fyrirhuguð efnistökusvæði merkt með rauðum hring.

LANDNOTKUN	SAMGÖNGUKERFI	TAKMÖRKUN Á LANDNOTKUN
Þéttbýli, þéttbýlismörk	Stofnbraut	Hverfisverndarsvæði
Íbúðarsvæði	Stofnbraut, jarðgöng	Náttúruverndarsvæði: Fólkvangur, friðland
Svæði fyrir þjónustustofnanir	Tengivegur / tengibraut	Svæði á Náttúruminjaskrá
Svæði fyrir þjónustustofnanir	Aðal göngu- og hjólastígur	Vatnsverndarsvæði
Verslunar- og þjónustusvæði	Megin útivistarstígur	Brunnsvæði
Athafnasvæði	Reiðleið	Grannsvæði
Iðnaðarsvæði	STOFNLAGNIR VEITUKERFA	Fjarsvæði
Hafnarsvæði	Rafveita, loftlína	Fornminjar
Landbúnaðarsvæði L1	Rafveita, flutningslína, heilgunarsvæði	Fornminjar, minjasvæði
Landbúnaðarsvæði L2	Rafveita, jarðstrengur	Fornminjar, Sveitarlangur
Landbúnaðarsvæði, sérákvæði	Hitaveita	Lárétt hönnunarhröðun í jarðskjálftum
Frístundabyggð	Vatnsveita	
Opin svæði til sérstakra nota	Ljósleiðari	
Afpreyingar- og ferðamannasvæði	Fráveita, útrás	
Íþróttasvæði		
Öbyggð svæði		
Blönduð landnotkun		
Efnistökusvæði	GRUNNKORT	
Merking landnotkunarreita	Sveitarfélagsuppdráttur:	
Landfyllingar	Landmælingar Íslands, af kortablöðum	
	í mkv. 1:50.000	
	Þéttbýlisuppdráttir:	
	Hæðarlinur: Loftmyndir ehf.	
	Önnur grunnkort: Verkfræðistofa	
	Norðurlands	

2.2 DRÖG AÐ ÁÆTLUN UM MÓTVÆGISAÐGERÐIR OG FRÁGANG

Byggt á fylgigögnum með umsókn um framkvæmdaleyfi:

Meðal markmiða umsækjanda er verja ræktað land og lyngmóa en einnig er vilji til að skapa aðstæður fyrir lífríki í ánni sem eru ekki til staðar í dag. Vegna þess er þörf á að ráðast í töluverðar rannsóknir.

Rask á farvegi árinna verður eingöngu utan veiðitíma ár hvert eða frá 15. október til 30. mars. Efnistakan sjálf getur svo farið fram utan þess tíma en þá ekki í farvegi árinna. Leitast verður við að tryggja rennsli um kvíslar og farvegi árinna, þar sem hún er færð til eða efnistaka á sér stað. Jafnframt verður tryggt að á lengri köflum verður hvergi skilið við ána í stokki eða beinum þröngum farvegi. Heldur verður skilið við farveg árinna þar sem framkvæmdir eiga stað, að þeir verði a.m.k. jafnbreiðir og hlykkjóttir og þeir voru fyrir framkvæmd. Markmiðið er að farvegurinn verði áfram eðlilegur og fjölbreyttur með búsvæðum fyrir seiði, stoppistöðum fyrir göngufisk og hrygningarstöðum.

Svæðið sem um ræðir teygir sig niður með bökkum Hálsár. Í heildina er það um 24.000 m² og gerir framkvæmdaraðili ráð fyrir um 49.000 m³ malartekju þar næstu 4-5 árin. Þarna verður farið á allt að 3 m dýpi í tekju en þó einungis miðað við 0.5 m dýpt undir vatni. Einhver fiskgengd er í Hálsá en hún hefur ekki verið nýtt til veiðihlunninda. Eins og áður hefur komið fram er meginmarkmið framkvæmda að verja umliggjandi ræktað land og lyngmóa. Einnig er hún hugsuð sem tilraunaverkefni, þannig að farvegur árinna verður breikkaður og myndaðar tjarnir með það að markmiði að koma á búsvæði fyrir sjóbleikju.

3. mynd. Fyrirhuguð efnisnáma afmörkuð gróflega á loftmynd frá 2019. Loftmyndir ehf.

3 FORSENDUR

3.1 STEFNA SVEITARSTJÓRNAR

Stefna sveitarstjórnar er sett fram í Aðalskipulagi Dalvíkurbyggðar 2008-2020. Í kafla **4.12 Efnistöku-svæði** segir:

Í aðalskipulagi er gerð grein fyrir þeim svæðum þar sem fram fer og fyrirhuguð er efnistaka s.s. malarnám, sandnám og grjótnám. Listinn byggist á gögnum frá Vegagerðinni. Öll efnistaka er háð framkvæmdaleyfi sveitarstjórnar og samþykkt heilbrigðisnefndar Norðurlands eystra svo og ákvæðum skipulags- og byggingarlaga og VI. kafla laga um náttúruvernd.

Ekki liggur fyrir framkvæmdaleyfi fyrir allar námur sem merktar eru á aðalskipulagsupprætti. Veitt hafa verið tímabundin framkvæmdaleyfi fyrir efnistöku í ám. Efnistökusvæði í árfarvegum geta að vissu marki talist endurnýjanleg auðlind. Við efnistöku úr árfarvegum skal þess gætt að hafa sem minnst áhrif á lífríki ána. Taka ber mið af væntanlegum rannsóknarniðurstöðum þar að lútandi við gerð áætlana um slíka efnistöku. Leita skal umsagnar Veiðimálastofnunar áður en áformað er að taka efni úr ám.

Námurétthöfum er skylt að vinna áætlanir um efnistökusvæði þar sem m.a. er gerð grein fyrir áætluðu efnismagni, vinnslutíma og frágangi að efnisnámi loknu og sækja um framkvæmdaleyfi til sveitarstjórnar fyrir notkun þeirra sbr. 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997 og laga nr. 44/1999, gr. 47 og 48 um náttúruvernd. Eftir 1. júlí 2008 varð óheimilt að nýta gamlar efnisnámur án framkvæmdaleyfis óháð stærð þeirra. Leita skal umsagnar Umhverfisstofnunar og Umhverfisstofnunar Dalvíkurbyggðar og afla starfsleyfis hjá heilbrigðiseftirliti Norðurlands eystra áður en framkvæmdaleyfi er veitt. Gerð er krafa um góða umgengni, skipuleg vinnubrögð og snyrtilegan frágang að lokinni vinnslu.

Ekki er almenn heimild til þess að opna nýjar námur án afmörkunar í aðalskipulagi.

3.2 STAÐHÆTTIR

3.2.1 MENNINGARMINJAR

Minjaverndarsvæði 655-ÞS (skv. aðalskipulagi) er austan Hálsár. Það er gróflega afmarkað utan um svæði með talsverðum þéttleika minjastaða. Á móts við fyrirhugaða námu eru tún, þ.e. raskað land. Engar minjar eru skráðar á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði í *Fornleifaskráningu í Eyjafirði XVIII* (Elín Ósk Hreiðarsdóttir, 2003) og fátt um minjastaði vestan Hálsár.

- Aðalskipulag Dalvíkurbyggðar 2008-2020, kafli 5.2: **655- Þv, Háls og austanverður Hálsdalur** „Hin miklu garðlög sem greina má víða í hlíðum í Svarfaðardals og Skíðadals greinast á þessum slóðum í fleiri garða og í raun er garðakerfi Dalvíkurbyggðar hvergi eins flókið eins og einmitt á þessum stað. Á Hálsinum eru einnig minjar um mikla hjáleigubýggð. Svæðið er óvenju auðugt af skemmtilegum minjum og gönguleið inn eftir dalnum er auðveld. Flatarmál um 460 ha. *Ákvæði: Verndun búsetuminja og búsetulandslags.*“
- Ekki verður séð að fyrirhuguð efnistaka hafi nein áhrif á minjaverndarsvæðið.

Fyrirhugað framkvæmdasvæði verður kannað m.t.t. fornleifa í samvinnu við minjavörð á Norðurlandi eystra áður en framkvæmdaleyfi verður veitt.

3.2.2 NÁTTÚRUVERND

Fyrirhuguð náma er ekki á náttúruverndarsvæði eða að svæði með vistkerfi eða náttúrufyrirbrigðum, sem njóta sérstakrar verndar skv. lögum um náttúruvernd.

3.2.3 LÍFRÍKI HÁLSÁR

Fyrir liggur umsögn Fiskirannsóknna ehf.¹ um líkleg áhrif efnistöku á lífríki árinna. Þar segir m.a.:

Sögur fara af einhverri sjóbleikju í ánni en hún hefur þó ekki fundist á fyrirhuguðu efnistökusvæði. Meginmarkmið framkvæmda er að verja ræktað land og lyngmóa, en einnig vill landeigandi láta á það reyna að skapa hentug skilyrði fyrir sjóbleikju í ánni.

Í ágúst 2021 gerðu starfsmenn Fiskirannsóknna ehf. seiðamælingu rétt ofan við fyrirhugað efnistökusvæði. Það er stutt frá því að segja að engin seiði fundust.

...

Ráðgert er að fyrrgreint magn verði tekið á efnistökusvæðinu á næstu 4-5 árum. Hvert ár verða gerðar þær nauðsynlegu breytingar á farvegi Hálsár sem þarf til að verja gróið land og lyngmóa. Einnig verður lagt í vinnu við að breikka ána, hægja á vatnsrennsli og myndaðar tjarnir og kvíslar þar sem vonast er til að skapist hentug búsvæði fyrir sjóbleikju.

Heppilegasti tími til framkvæmda við ána er veturinn (des.- mars). Næst skásti tími ársins til framkvæmda er vor (apríl-júní). Sumar og haust (júlí-nóvember) eru mjög óheppileg til framkvæmda. Tímasetning framkvæmda verður hluti framkvæmdaleyfis.

3.2.4 AÐRAR FORSENDUR

Aðkomuleið er frá þjóðvegi rétt vestan brúar á Hálsá. Námusvæðið liggur vel við framkvæmdum við fyrirhugaðan göngu- og hjólastíg meðfram jarðstreng Landsnets.

Fyrirhugð náma verður vel sýnileg frá þjóðvegi og áberandi frá áningarstað við minnismerki séra Friðriks (sjá mynd 1).

3.3 TENGLA VIÐ AÐRAR ÁÆTLANIR

Breytingin á hvorki við viðfangsefni Svæðisskipulags Eyjafjarðar 2012-2024 né aðalskipulags aðliggjandi sveitarfélaga, Fjallabyggðar, Sveitarfélagsins Skagafjarðar og Hörgársveitar.

Fyrirhuguð framkvæmd snertir ekki stefnumörkun Landsskipulagsstefnu 2015-2026. Efnistökusvæði í árfarvegum geta að vissu marki talist endurnýjanleg auðlind þar sem framburður árinna getur með tímanum fyllt í efnistökusvæðið. Að því leyti gæti staðsetning efnistökusvæðisins fallið að meginsjónarmiðum stefnunnar.

¹ Erlendur Steinar Friðriksson. Umsögn vegna efnistöku við Hálsá. Fiskirannsóknir ehf. Akureyri 25.2.2023.

4 ÁHRIFAMAT, UMHVERFISMAT ÁÆTLUNAR

Öll skipulagsgerð fellur undir lög um umhverfismat áætlana og framkvæmda nr. 111/2021. Við gerð breytingartillögu aðalskipulags verður unnin umhverfismatsskýrsla þar sem gerð verður grein fyrir líklegum áhrifum skipulagsins á umhverfið eftir því sem við á.

Í umhverfismatsskýrslu áætlunar skal a.m.k. koma fram:

- a) yfirlit yfir efni viðkomandi áætlunar og tengsl hennar við aðra áætlanagerð,
- b) lýsing og mat á líklegum umhverfisáhrifum af framkvæmd áætlunarinnar þar sem lagt er mat á vægi umhverfisáhrifa út frá skilgreindum viðmiðum,
- c) lýsing og mat raunhæfra valkosta við áætlunina, að teknu tilliti til markmiða með gerð áætlunarinnar og landfræðilegs umfangs hennar, þ.m.t. núllkosta,
- d) lýsingu á fyrirhuguðum mótvægisáðgerðum og vöktun, eftir því sem við á,
- e) samantekt á skýru og auðskiljanlegu máli á upplýsingum í a–d-lið,
- f) nánari upplýsingar sem tilgreindar eru í reglugerð um efni umhverfismatsskýrslu.

Gerð verður grein fyrir umhverfismati skipulagsins í greinargerð skipulagbreytingarinnar í samræmi við umfang og tilefni.

5 SKIPULAGSFERLI, KYNNING OG SAMRÁÐ

Fyrirhuguð breyting á aðalskipulagi verður sett fram á breytingarblaði þar sem gerð verður nánari grein fyrir breytingum á skipulagsuppdrætti og skipulagsákvæðum, helstu forsendum og umhverfisáhrifum breytingarinnar. Breytingatillaga verður auglýst í samræmi við ákvæði skipulagslaga með a.m.k. 6 vikna athugasemdafresti.

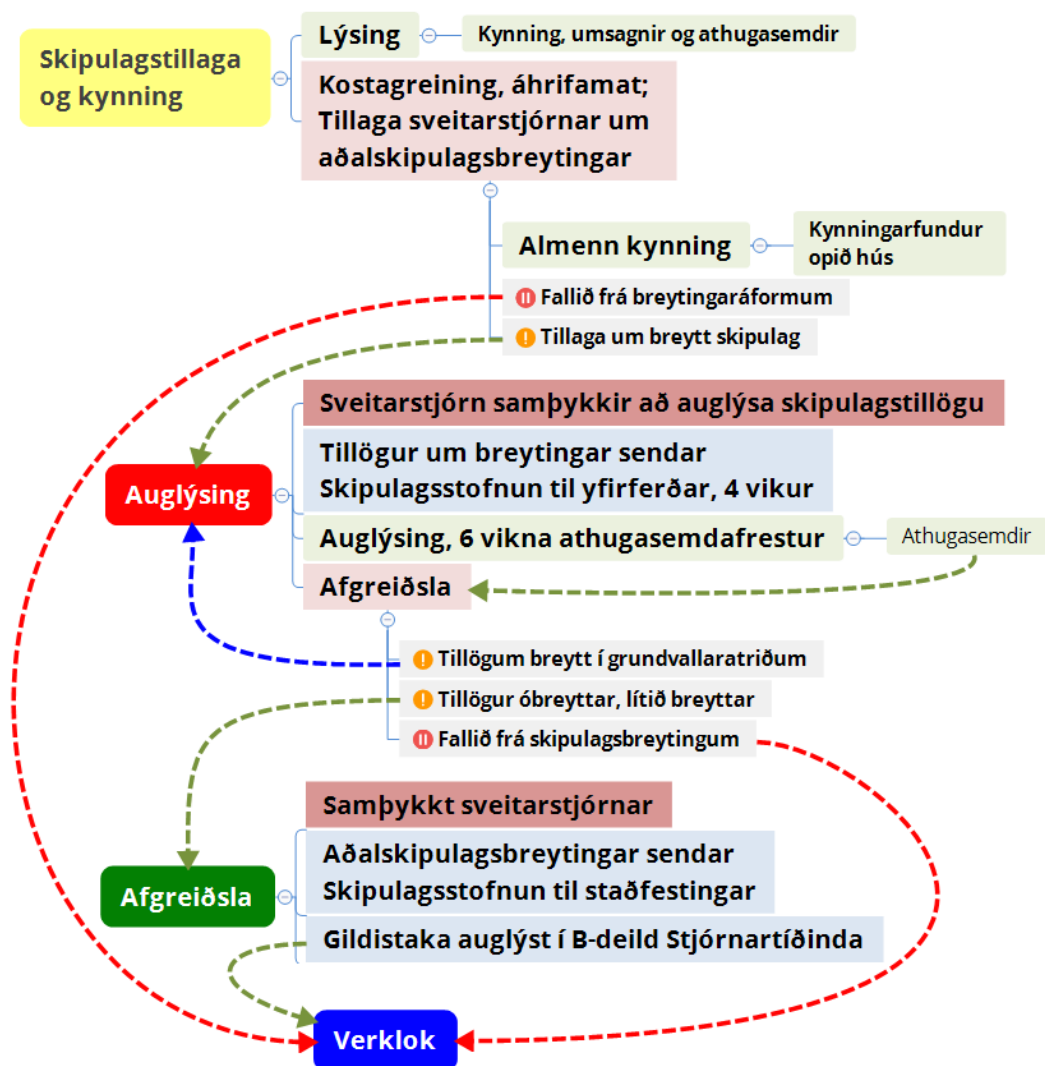
Í efnistökuáætlun verður m.a. gerð grein fyrir tilhögun efnisnámsins, tímaáætlun, vinnslutíma og frágangi á verk tíma og við verklok.

5.1 VERKÁFANGAR

- Lýsing aðalskipulagsbreytingar
 - Auglýsing og kynning
 - Lýsing send umsagnaraðilum
- Drög að breytingu á aðalskipulagi svæðisins kynnt sbr. 30. gr. skipulagslaga
 - Gengið frá breytingartillögu.
 - Kynning; opið hús/almennur fundur.
- Skipulagstillaga afgreidd af sveitarstjórn til auglýsingar
- Tillaga að breytingu á aðalskipulagi send Skipulagsstofnun til yfirferðar
- Auglýsing, 6 vikna athugasemdafrestur
 - Yfirferð athugasemda
 - Tillögur um afgreiðslu athugasemda
- Samþykkt sveitarstjórnar
- Staðfesting Skipulagsstofnunar á breytingu á aðalskipulagi og auglýsing um gildistöku í B-deild Stjórnartíðinda.

5.2 TÍMAÁÆTLUN

Stefnt er að því að skipulagslýsing verði kynnt í desember 2023 og tillaga að breytingu á aðalskipulagi Dalvíkurbyggðar verði auglýst í janúar/febrúar 2024. Gert er ráð fyrir að breyting á aðalskipulagi taki gildi vorið 2024.

4. mynd. Skipulagsferli, skýringarmynd.

5.3 UMSAGNARADILAR

- Skipulagsstofnun
- Umhverfisstofnun
- Minjastofnun
- Heilbrigðiseftirlit Norðurlands eystra.
- Fiskistofa
- Vegagerðin
- Norðurorka
- Rarik
- Aðliggjandi sveitarfélög
 - Hörgársveit
 - Sveitarfélagið Skagafjörður
 - Fjallabyggð
- Svæðisskipulagsnefnd Eyjafjarðar
- Veiðifélag Svarfaðardalsár

5.4 ÁBENDINGAR OG ATHUGASEMDIR VEGNA LÝSINGAR

Skipulagslýsing verður send umsagnaraðilum og höfð aðgengileg á skrifstofu Dalvíkurbyggðar, Ráðhúsinu á Dalvík. Einnig verður hún birt á vef sveitarfélagsins <https://www.dalvikurbyggd.is/>.

Á kynningartíma lýsingarinnar er óskað eftir ábendingum, sjónarmiðum og athugasemdum um fyrirhugaða skipulagsvinnu frá almenningi og umsagnaraðilum. Þar sem um er að ræða mat tveggja skipulagskosta eru sjónarmið um staðsetningu starfseminnar vel þegin.

Ábendingar skulu vera skriflegar og skal nafn sendanda, kennitala og heimilisfang koma fram. Þær skal senda á:

- Dalvíkurbyggð
 - Ráðhúsi
 - 620 Dalvík
- eða
- á netfangið dalvikurbyggd@dalvikurbyggd.is
 - í skipulagsgátt skipulagsgatt@skipulag.is

Ábendingum og athugasemdum við skipulagslýsingu verður ekki svarað formlega á þessu stigi. Þær verða hins vegar hafðar til hliðsjónar og leiðbeiningar eftir því sem við á við gerð skipulagstillögu. Hægt verður að gera formlegar athugasemdir þegar skipulagstillagan verður auglýst.

Kynningartími skipulagslýsingar og skilafrestur ábendinga kemur fram í auglýsingu og á vefsíðu Dalvíkurbyggðar (<https://www.dalvikurbyggd.is/>).